

FERENCZI SÁNDOR ELFELEJTETT ÍRÁSA ELÉ

A magyar pszichoanalitikus elmélet utóbbi évtizedekben föllendült kutatása a dolog természeté szerint jelentős részben alapozó jellegű: össze kell gyűjteni, számba kell venni azt, amit értelmezni és megítélni akarunk. E munka keretében elkészült Ferenczi Sándor magyar nyelvű publikációinak bibliográfiája is, ám ez – értelemszerűen – nem lehet teljes. Bibliográfia, amelyik „mindent” regisztrál, nincs; ez legföljebb eszmény. Több jel szerint számos Ferenczi-írás előkerülésével is lehet még számolni.

Az alábbiakban egy, nem is nagyon eldugott írását teszem közzé. A *Századunk* (a hajdani *Huszedik Század* két világháború közötti folytatása, reinkarnációja) 1930-ban az 524–525. lapokon közölt egy hozzászólást Ferenczi Sándortól, *Magatartástan* címmel. Ez az írás, bár a bibliográfia nem regisztrálja,* több szempontból is fontos szöveg. Érdekes tárgya: a behaviorizmus, amelyet ő magatartástannak fordít, s legalább ennyire érdekes, hogy ez a hozzászólás személyes amerikai emlékeiből is fölidéz néhány mozzanatot. S érdekes az írás azért is, mert – bár rövid szövegről van szó – ereje teljében mutatja Ferenczit.

A cikk, amely eredetileg levélnek íródhatott (a levélformát legalábbis még a publikált változat is részben őrzi), fölveti azt a kérdést, kivel állt kapcsolatban a lapnál Ferenczi? A *Századunk*nak akkor két szerkesztője volt, Vámbéry Rusztem és Varró István. Mivel a napi ügyeket jórészt Varró intézte, valószínű, hogy Ferenczi nála jelentkezett írásával. Ez megnyit egy lehetséges kutatási irányt: érdemes lenne fölmérni a *Századunk* körével való kapcsolatának alakulását.

A szöveget eredeti helyesírása szerint közlöm.

L. A.

* Azóta a „Ferenczi Sándor magyarul megjelent írásai” című összeállításban (www.mtapi.hu/thalassa/ferenczi-hu.html) regisztrálásra került. Köszönet érte Lengyel Andrásnak (a szerk.).